

Titel: Det Gevaudanske Dyr i Dannemark. Dets Rasenhed og Ødelæggelse først i Jylland dernæst i Norge. Samt hvorledes dette skadelige Dyr endelig blev ødelagt, med mere som Historien udviser, beskrevet af en Jæger og til trykken befordret af en Krybeskytte.

Citation: "Det Gevaudanske Dyr i Dannemark. Dets Rasenhed og Ødelæggelse først i Jylland dernæst i Norge. Samt hvorledes dette skadelige Dyr endelig blev ødelagt, med mere som Historien udviser, beskrevet af en Jæger og til trykken befordret af en Krybeskytte.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16*, J.R. Thiele, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_016-shoot-workid1_016_006/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

61

Det
Gevaudanske
Dyr
i Danmark.

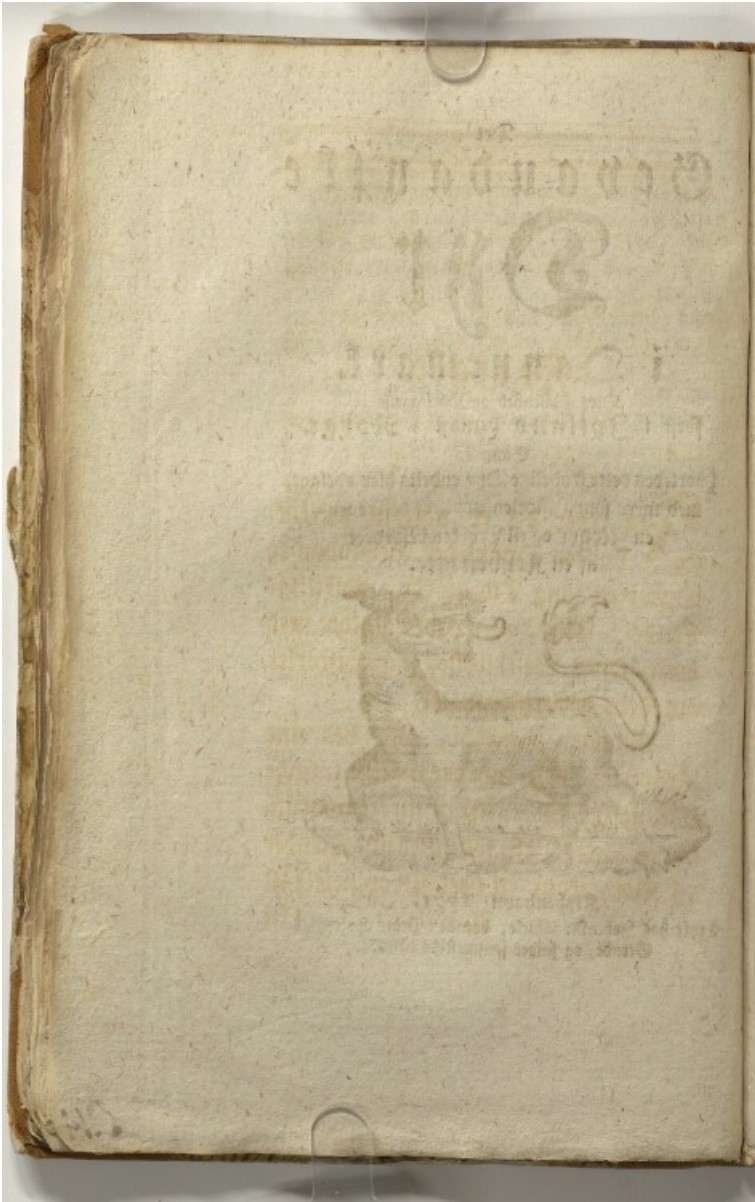
Dets Hæsenhed og Udeleggelse
først i Jylland dernæst i Norge.

Samt
hvorledes dette skadelige Dyr endelig blev ødelagt,
med mere som Historien udviser, beskrevet af
en Jæger og til Trykken befordret
af en Krybeskytte.

Kjøbenhavn 1771.
Trykt hos Joh. N. Thiele, boende i Peder Høstfeldts
Stræde, og findes sammesteds tilfuds.

6.14

Fortale.

Jeg troer det er noksom bekient, hvilken Opsigt det Sevaudanske Dyr i en lang Tid gjorde i adskillige Lande. Alle Aviser vare opfyldte med dette Dyrs Beskrivelse, og Historier om dets Heltegierninger.

Mangen General, som ved sine Troppers Hielp myrder mange tusinde Mennecker, bliver neppe mere navnkundig end dette Best, som med sine Tænder og Klør, kom en heel Provincie fast

til at skielve, og gav andre Lande nok at tale om, i al den Tid det tuserede.

Man er ei endnu tilfælde forstfret om, enten dette Dyr's virkelige Grusomhed, Avisfribernes frugtbare Opfindelses-Geist eller de Frankes Banghed, har gjort dette Dyr meest navkundig. Nok er det, Rygtet har fortalt store Ting om det; men jeg vil hvistte Læseren noget i Dret: Der gives dem som troe at dette Dyr aldrig har været til i Virkelighed, men at det allene er et Digt, ja vel en Satyre, da man slutter, at under Navn af det Gevaudanske Dyr, forstaaes en eller anden Lands-Deleger og Udsuere i Frankerig. Det kan gierne være mueligt; thi Frankerig saavel som andre Lande, have nok sine Plage-Fogder
og

aa Udyr som spæde Landet og dets
Indbyggere.

Imidlertid er det afgjort af Fran-
kerig som et Land der er frugtbar paa
meget nyt, frembringer adskillige Udyr,
som endog forurolige andre Lande, ja
ofte antifikke Odeleggelse, som er vær-
re end de, det Sevandanske Dyr efter
Ryggets Beretning, har anrettet.

Jeg vil lade alle Ting staae ved sit
Værd, jeg vil hverken nægte eller be-
kræfte dette Dyrs Existence; men jeg
vil allene berette en sandfærdig Histo-
rie om et Udyr, som i Jylland og Nor-
ge har anrettet en ubodelig Stade.

Jeg kalder det, det Sevandanske
Dyr, fordi det af sin Skadelighed er
bekjent, og desuden da det er et fransk
Navn, haaber jeg det behager, thi

det franske pleier almindelig giøre en stor Indtryk hos os. Imidlertid vil jeg berette Historien ligesom den er tildraget, og maa det staae enhver frit for, at antage og forkaste, at troe eller nægte den; saa meget vil jeg sige: man kan tilforladelig troe, at den indeholder mere Sandfærdighed, end det Avisfriberne har debiteret om det Gvandske Dyr. Historien er optegnet af mig i mine ledige Timer, og har jeg, som en Jæger, havt Leilighed at observere Dyrets Natur. Jeg forbliver Læserens hengivne Tjenere

Jæger.

Det

Det Bevaandanske Dyrs Grusomhed
i Jylland.

Dette forfærdelige Dyr, hvis Lige man ei før har seet her i Landet, var af en egen Skabning, det saae magert, skarp og spitsnudet ud, det var meget varfsomt og listigt, og derfor ei let at fange. — Man tillegger Biørnen stor Forstand, men kan med større Feie tillegge den dette Dyr. Det var meget eensomt, og uagtet det havde en Mage, streifede det gierne allene, og dets Mage gjorde ingen Skade, det havde heller ingen Unger. Det gav et Lhd fra sig

sig som var meget uforstaaelig, og lybde næsten som naar man nævner det franske Ord: par Dieu!

En Deel gamle Folk meenede, at dette Dyr skulle være en Hugel af en stor dansk Hund og en Ulvinde. Men dette kan ei siges med nogen Visshed. Det er ellers mærkværdigt, at dette Dyr havde altid i Selskab med sig en gammel Kæv, ret ligesom den kunde være dets Weiviser og Ledsa- gere i de ubekjendte og fremmede Lande.

Angaaende dets Egenskaber, da var det meget Korbegierligt, og dets Tilboielighed til at skade, var saa stor, at det endog med sine skarpe Tænder og stærke Klor, nedrev og nedgravede alle de Mure og Byg- ninger det kunde komme af Sted med; man skulde snart falde paa de Tanker, at det forstod sig paa at anrette Ulykker, og at det var som en Plage udsikket, for paa alle muelige Maader at ødelegge Folk og Land. Man har nok hørt tale om adskil- lige Dyr, som have ødelagt Mennesker, men endnu har man ei hørt tale om et saadant
Dyr,

Dyr, som har' ødelagt Mure' og Sagnin-
ger. Et Beviis paa dette Dyrs Snedig-
hed maa det være, at det søgte først og
forneemelig at ødelegge de beste Hunde ved
Hiorden, men de unge uduelige Hvalpe lod
det gaae urorte, ja, de logrede endog for
Dyret. Forunderligt er det, at det ei dræb-
te Hundene, men allene lemlestede dem, og
gjorde dem reent udnyttige til videre Tjene-
ste. Da nu Hundene vare borte, ødelagde
det Dag for Dag Bondernes Hiord, saa
at den som før havde eiet 100 Kreature,
ei beholdte mere end 30, saaledes ødelagde
det alle Stæder et vist Antal, ligesom med
et Overlag, for at udmatte Folk og betage
dem siden al Velighed til Velstand og vi-
dere Opkomst.

Mange Mennecker i Jylland troede fl-
fert, at dette Dyr var en af de sorte Konst-
nere, som havde paataget sig denne Skik-
kelse, og var sendt herind, for i et Dyrs
Eignelse at tilføie os saadan stor Glæde.
Man kan just ei troe alt saadant, men ikke
desmindre syntes dette Dyrs Snedighed at
være overnaturlig, og fast at ledsages af et

Slags Overlæg. Dette Dyr gif ei i Vandet, men gjorde allene Skade til Lands. Man fortæller, at da det engang vilde vove sig ud i Vandet, blev det af en gammel kiel Søemand jaget tilbage, og havde næsten omkommet i Vandet, hvis det ei havde været saa snedigt.

Merkværdigt er det, at da dette Udyr havde ødelagt og formindsket Hiorden alle vegne, nedrev det ogsaa Staldene, ligesom det vilde med et Overlæg vise, at man ingen Stalde behøvede naat man ingen Kreatur havde.

Den ubodeligste Skade det Kreatur anrettede, var iblant Hestene i Jylland, hvilke de til en ubodelig Skade for Landet ødelagde og adspredde, saa der neppe blev en at finde, og de skionne jydffe Heste bleve ved den Leilighed, ynkelig adspredde og fordervede. Et tydeligt Beviis er paa dens giftige Tønder, at naat det heed de skionne store sterke Heste, saa bleve de contracte, sammenskrumpede og smaae som Heste-Føl, saa at hvor man før havde sterke, store og
over-

overalt berømte Heste, har man nu ikkun nogle usle uanselige Skintarver, ikke engang i Tallet saa mange som før. Man formener, dette er medvirkende Aarsage til vort Cavallerie ei er nær saa smukt som før, dette vil jeg lade staae ved sit Værd, og kan ei saa lige sige om man kan tilskrive det Gøvaudanske Dyr den Virkning.

Heel merkvaerdigt var det med dette Dyr, at det i Besynderlig habede, forfulgte og ødelagte alle dem som bare rode Klæder og Gevær. Ubevæbnede Folk lod det nogenledes passere, men hvo som bar Væge, den var uslykkelig.

Efterat dette Dyr en Tidlang havde huseret i Jylland, tog det med et Veien op til Norge, hvor det anrettede samme Ulysker, skient ei i saa høi en Grad som i Danmark. Kort, det er ubeskriveligt, hvad Skade dette Dyr paa begge Steder forvolte. Hist sad en Kone og græd for sin saarede Mand, hist Forældre for deres Søn, hist sad gamle duelige Folk, og bejamrede at dette Udyr havde tilføiet dem større Ulykke,
end

end de Krigens Beslurer de kunde fremvise. Hist laae Folk døde paa Veie og Stier, som vare ilde tilrede af dette Dyr, og maatte crepere af Sult, fordi Udyret havde borttaget deres Hiord og Levnetsmidler. Det havde ellers tilfaldes med det Gevandske Dyr, at det gemenlig kun attoverede Mandfolk, men ved at ødelegge dem bleve mange Koner og Umyndige Brodlose.

Ja, Forfækkelsen for dette Dyr var saa stor, at mange habile og duelige Folk reiste ud af Landet, saasom de ei hjemme vare sikke for det Gevandske Dyrs Kier og Tander. Ynkeligt var det, at see hvor tomt Landet var for Folk, og hvor mange øde og sloifede Bygninger hjil og her stode, som dette Udyr havde kuldkaftet.

Ja havde dette Dyr blevet længere i Landet, troer jeg det hele Land havde blevet aldeles øde for Folk og Bygninger; midt i denne almindelige Forfækkelse, vidste alle at klage over og bejanre det Gevandske Dyrs Rasenhed, men ingen havde Hierte til at angribe det, eller Forstand nok til at
over-

overlægge hvorledes det best kunde udredes fra dem.

Man var ofte paa Jagt efter det, men forgieves, man kom hiem med b'odige Pander, og Dyret vedste altid at undgaae.

Endelig indsaae nogle erfarne Jøgere, at man forgieves vilde efterrette Dyret, saalænge den omtalte gamle Ræv fulgte med det: thi saasom det Gøvedanske Dyr var fremmed i Marke og Skove, kunde man maaskee have besigtet det, hvis ei den gamle Ræv som var Landet bekient, havde været det en troe Veiviser. Man besluttede derfor at stræbe paa, hvorledes man kunde forsage Ræven, eller stille dem fra hinanden, for des lettere siden at fordrive det store Dyr.

Efter lang Noie lykkedes det omsider at faae Ræven fordreven hen i en anden Eng, denne Fordeel hjalp en Hoben: thi Udyret blev strax noget roligere, og omendskiont det ei ganske ophorte, bleve dog dets Streisier og Delæggelser mindre end før,
ja,

ja, efter nogen Tids Forløb, blev det en kort Tid ganske borte. Strax opvækkedes en almindelig Glæde, og man herte Frydeskrig over Dyrets Bortgang, men den Glæde varede kun kort; thi det kom strax igien, og syntes da ret med en dobbelt Dristighed og Bitterhed at ville rase; thi en meget listig og varsom Maar fulgte da med det og var dets Vedfagere.

Men til al Lykke varede denne Skræk ei meget længe, thi inden man enten formodede det, eller vedste et Ord deraf, løb Maaren bort. Da nu det Gavaudanske Dyr blev ene, og man efter Haanden lærte at kiende dets Trækker, fik man endelig omsider Bugt med det, og efter megen Noie, til stor og almindelig Glæde, med Stof og Steen fik det reent jaget udaf Rigerne og Landet.

Men uagtet nu Udbyret er borte, vil man dog ei saasnart kunde glemme dets Narværelse, thi dets Odeleggelse vil nok i de første 20 Aar blive kiendelige, og knap i den Tid

Tid med al vor Bindfæbelighed igien kunde oprettes.

Man glæder sig nu i det Haab, at man ei mere skal faae det at see, give det Haab maatte blive opfyldt! men en Ting synes at giøre Fornøielsen liden og Haabet usikkert; thi man har fornummet at den bekendte gamle snedige Ræv, som fulgte det Gevaudansk Dyr, er endnu hemmelig tilstæde her i Landet, og saa længe den er der, kan ei Frygten hos Hyderne for det, saa reent forgaae.

Hvo veed da vel, om ei dette trædske og falske Best, der ei selv har Magt nok til at udrette alle Ting ved sin Snedighed, ikke engang kunde lokke det Gevaudansk Dyr her ind igien, og saa var Ulykken vist dobbelt. —

Give den slemme Ræv med, enten engang maatte falde i Jegerens Hænder eller og blive steenet ud af Landet, saa blev vor Haab sikrere og vor Glæde større, ja vor
Sik-

Sikkerhed vilde blive vedvarende, og maaske fuldkommen.

Denne er det Gvondauske Dyrts rigtige og naturlige Beskrivelse, hvis Sandhed Erfarenheden desværre tilstrækkelig nok har lært os, og endnu daglig bekræfter for os, og som endog i Eftertiden vil blive følelig for vore Børn og Børnebørn.

Ende!

